Biržų rajono vandens telkinių tinklas – natūralūs ežerai, upės ir žmogaus suformuoti vandens telkiniai, tokie kaip Širvėnos ežeras. Hidrografinė struktūra sudaro palankias sąlygas sukonstruotoms pelkėms, kurios galėtų tapti veiksmingu paviršinių nuotekų valymo sprendimu.

Klimato kaitos poveikis yra svarbiausias veiksnys lemiantis ekstremalius reiškinius – smegduobių gausėjimą, sausras, liūtis ir audras. Šie reiškiniai turi poveikį visuomenės sveikatai, ūkiams bei infrastruktūrai. Prognozės rodo, kad kritulių didėjimas ir gruntinio vandens kilimas dar labiau didins šias rizikas.

Biologinė įvairovė bei buveinės Biržų rajone yra saugomos Natura 2000 teritorijose, Biržų regioninio parko ir biosferos poligonuose. Jos saugo retas rūšis ir užtikrina ekosistemų pusiausvyrą. Svarbus aspektas yra dirvožemio ir žemės naudojimo ypatumai – derlingos žemės su tankiais melioracijos tinklais, kurie dėl nusidėvėjimo tampa teršalų patekimo į vandens telkinius keliais, tai sukelia eutrofikaciją. Nuotekų valymo įrenginių analizė rodo, kad Biržų rajone yra 19 centralizuotų nuotekų valymo įrenginių, kurie dėl didėjančio prisijungiančių namų ūkių skaičiaus ir nuotekų užterštumo ne visuomet būna pajėgūs išvalyti nuotekas iki nustatytų normų. Nuotekų valymo efektyvumą būtų galima stiprinti įrengiant sukonstruotas pelkes. Be jų yra ir kitų gamta grįstų sprendimų, kurie gali būti pritaikomi Biržų rajono sąlygomis – ekologiniai bokštai, durpių filtrai, sedimentaciniai tvenkiniai ar buferinės juostos. Plačiau apie kiekvieną jų aprašyta 1.6. ir 1.8. studijos skyreliuose.

Antroje ataskaitos dalyje įvertinamas praktinis sprendimų pritaikymas ir suinteresuotųjų šalių poreikių ir lūkesčių analizė. Analizei atlikti buvo pasirinktas naudoti apklausos metodas, klausimynai sudaryti atskirai ūkininkams, UAB „Biržų vandenys“ ir bendruomenėms (seniūnijom). Surinkti atsakymai parodė tokius pagrindinius rezultatus: kol kas yra pastebimas žinių trūkumas apie gamta grįstus sprendimus, jų naudą ir neišreikštas poreikis šią situaciją keisti. Investicijų ir palaikymo išlaidų skyrelyje įvertinta, kad nors pelkės įrengimo kaštai nemaži, ilgalaikėje perspektyvoje pelkės tampa ekonomiškai naudingos dėl mažesnių priežiūros sąnaudų.

Finansavimo galimybių analizėje akcentuojamos ES struktūrinių fondų, nacionalinių programų ir vietos savivaldos priemonės. Pateikiama koncentruota informacija padėsianti kiekvienam suinteresuotam pasinaudoti esamomis galimybėmis ir programomis.

Nagrinėjant teisinį sukonstruotų pelkių pagrįstumą nustatyta, kad nėra specialių įstatymų dėl sukonstruotų pelkių, todėl būtina remtis bendraisiais aplinkosaugos, poveikio aplinkai vertinimo bei žemės naudojimo dokumentais.

Kaip ir vertinant bet kokį naują projektą, yra svarbu išanalizuoti galimas projekto rizikas. Buvo analizuojamos techninės, aplinkosauginės, socialinės ir reguliacinės rizikos bei pasiūlyti jų valdymo būdai, pavyzdžiui, monitoringas, bendruomenių įtraukimas ir reguliari priežiūra.

Galiausiai, buvo pristatyta metodika skirta parinkti tinkamiausią vietą sukonstruotos pelkės (ar kito gamta grįsto sprendimo) įrengimui Biržų rajono nuotekų valymo įrenginių vietose. Ūkininkams numatyti aiškūs kriterijai, pagal kuriuos jie gali patys įvertinti savo situaciją ir būti geriau pasiruošę teikti paraiškas finansavimui gauti.